

REFORM

Tidsskrift utgitt av Høyres Studenter Bergen #2/2014

NÆRINGS- POLITIKK

Les også om arbeidslivspolitik, behovsprøving og «Bergen sett fra Oslo»

LEDER

FREMTIDSRETTE NÆRINGSPOLITIKK

Et av Høyres tre hovedmål frem mot 2030 er å styrke Norges konkurransekraft. Til syvende og sist vil dette handle om å ha et konkurransedyktig næringsliv, hvilket sikrer arbeidsplasser og inntekter til å opprettholde det norske velferdssamfunnet.

Et konkurransedyktig næringsliv hviler imidlertid på en helhetlig næringsvennlig politikk. Derfor trengs det en utdanningspolitikk som utdanner fagpersoner dyktige nok til å arbeide i et stadig mer kompetansekrevede arbeidsliv. Dessuten må infrastrukturen rustes kraftig opp, for å sikre gode nok vilkår til næringslivet i hele landet. Vi vil for eksempel se en rekke synergieffekter av fjordkrysningsprosjektene på Vestlandet, ved at de felles bo- og arbeidsmarkedene blir større. Det gir rom for et mer dynamisk arbeidsliv både når konjunktorene peker oppover og i nedgangstider.

Vi ser i dag at mange europeiske land kutter i selskapsskatten, for å legge til rette for etablering av bedrifter. Samtidig vet vi at norske bedrifter allerede starter med en akilleshæl gjennom den særnorske formueskatten. Det er derfor på høy tid med en regjering som ønsker et mer konkurransedyktig skattenivå i Norge.

Samtidig som sosialistene ser på subsidier og tollmurer som de viktigste næringspolitiske virkemiddel, er vi på høyresiden klar over at en helhetlig næringsvennlig politikk er den beste veien å gå for å sikre vekst for fremtiden. Ved å heller bygge ned og fjerne de proteksjonistiske ordningene, kan vi på sikt bygge en bedre verden. Vi skulle tro at man i 2014 var kommet så langt, at de fleste innser at ikke hvert land har behov for å produsere samtlige forbruksvarer lenger. Norge må bruke sin arbeidskraft og kompetanse på de områder vi er best på, samtidig som man kutter i subsidier til næringer som over lengre tid ikke viser evne til omstilling.

Eirik Stenby Hauge
Ansvarlig redaktør

VI FARGER STUDENTBYEN BERGEN BLÅ

Kjære leser av Reform, først og fremst vil jeg benytte anledningen til å ønske både nye og gamle studenter velkommen til Bergen, Norges flotteste og beste studentby. Vi har nå lagt bak oss en strålende sommer med mye sol og varme. I den forlengelse håper jeg dere har brukt rikelig med solkrem, slik at dere har unngått å bli røde i løpet av sommeren. Det er tross alt ingen som liker dere røde. For min egen del har jeg slått til med solfaktor 50, for å beholde blåfargen min hele sommeren. Det klarte jeg med glans!

Næringspolitikk er et sentralt politisk område som berører de fleste, og når næringsministeren attpåtil kommer fra Bergen er det ikke så rart at denne utgaven dedikeres til nettopp dette. Jeg er skråsikker på at med Monica Mæland bak spakene vil norsk næringsliv blomstre på samme måte som Bergen blomstret med Monica som byrådsleder i 10 år.

Høyres Studenter i Bergen går en spennende høst i møte, og arbeidet med å påvirke høstens nominasjon- og programprosess har for lengst startet. Det er studentforeningens oppgave og plikt å sørge for at neste års valgprogram til kommune- og fylkestingsvalget blir mest mulig studentvennlig for de over 30 000 studentene i Bergen. Det er nettopp på dette området at alle våre aktive medlemmer spiller en nøkkelrolle i å komme

med gode innspill til politiske forbedringer. Vi er alltid åpne for forslag og gode innspill!

Avslutningsvis vil jeg gjøre mitt beste for å kort oppsummere hvorfor du bør bli medlem i vår fantastiske forening. Høyres Studenter Bergen (HSB), utgiver av dette tidsskriftet, er en åpen og inkluderende møteplass for alle studenter som deler Høyres samfunnsyn. Ved å bli medlem av foreningen vil du bli invitert på en rekke arrangementer, både politiske og sosiale. Å engasjere seg i foreningen vil gi deg som medlem utfordringer, økt kunnskap, gode venner og muligheter til å påvirke politikken både på lokalt og nasjonalt nivå. HSB har de siste årene vokst kraftig og fått en sentral rolle i «student-Bergen». Dette viser at engasjementet i foreningen smitter og at døren alltid er åpen for nye medlemmer, enten du har store politiske ambisjoner eller bare vil ha det hyggelig med likesinnede.

Nyt tiden som engasjert student og velkommen som medlem!

Even B. Dimmen
formann, Høyres Studenter Bergen.
988 03 779 / hsf.bergen@gmail.com

takk for støtte fra:

SIB Kulturstyret

Ansvarlig redaktør: Eirik Stenby Hauge
Redaksjonsmedlemmer: Ingrid Selnes
Arholm og Håkon Berg

Layout: Austrått Media
Forsidefoto: Christian Lagareek |
Dreamstime.com
Trykkeri: Molvik Grafisk AS
Opplag: 1500

Tema:

Næringspolitikk

BERGEN SETT FRA OSLO

Av: Mats A. Kirkebirkeland
Politisk nestleder, Høyres Studenter

Allerede ved overskriften er jeg på tynn is. Jeg skal allikevel prøve å gjøre noen betraktninger rundt Bergen som by sett fra Oslo. Det blir ikke akkurat bedre, da jeg som utflyttet bergenser til nettopp hovedstaden, skal beskrive Bergens mange positive og en del negative sider og trekk som næringsby.

Et velkjent sitat sier: «Hver gang det flytter en bergenser fra Bergen til Oslo, stiger gjennomsnitts IQ-en marginalt begge steder.» Meningene om Bergen er som kjent like forskjellige som det er innbyggere i byen, og selv en utflyttet bergenser med marginalt lavere IQ enn snittet i Bergen kan trolig også bidra i den evig-pågående diskusjonen om Bergen by.

En annerledes mentalitet

Bergen er som en god venn fra Nord-Norge (gift med en bergenser) forklarte; «Det eneste alternative urbane miljøet og kulturen man finner i Norge, sett bort fra Oslo.» Dette er de musikalske «Bergensbølgene», et «historisk» breddeuniversitet, samt viktige medieselskaper og kulturinstitusjoner gode bidrag og eksempler på. Med sine lange handelstradisjoner og med ansiktet alltid vendt vekk fra Norge, og ut i verden er Bergen og bergensere trolig det nærmeste man i Norge kommer det kontinentalske Europa.

Mens Oslo er byen hvor folk flytter for å jobbe, er Bergen først og fremst byen hvor man flytter til for å studere. Med tre store utdanningsinstitusjoner og flere mindre, er

Bergen en stor og viktig studentby i Norge. Studentene setter ikke like stort preg på Bergen som i Trondheim, hvor ca. 1/3 av byen består av studenter. Men de fleste i Bergen merker nok allikevel godt til studentene under fadderukene, og på byens mange «vannhull» på en torsdagskveld. Bergen er en studentby verdig, og svært mange kommer også utenfra Bergen i motsetning til studentmiljøet i Oslo, som har en høyere andel lokale studenter.

Ikke minst har Bergen en lang historie med innvandring fra fjernt og nært. Det unike med Bergen og innvandring er måten innflyttere integreres på. Selv som innflytter kan man nemlig bli en fullverdig bergenser, så lenge «byen e Bergen og laget e Brann». I motsetning til det å være Oslo-borger med flere, er det å være bergenser noe som ligger i hjertet. Man velger å bli bergenser, mens må være født i Oslo for å oppnå den samme statusen. Dette ble sist illustrert med den enorme folkelige støtten fra bergensere rundt «Nathan-saken»(asylbarn). Til sammen gir dette Bergen et unikt grunnlag for å vokse både kulturelt og i størrelse.

tevoll, subsea- og offshoreklynger på øyene vest for Bergen, og leverandørindustri i Nordhordland rundt Mongstad er gode eksempler på miljøer og kulturer som Bergen dessverre ikke lenger greier å skape.

Blant 69 selskaper som er notert på Oslo børs de siste 5 årene, har nærmest ingen sin opprinnelse og bakgrunn fra byen Bergen. Mens byer og regioner som Trondheim, Stavanger, Mørkysten og Tromsø har bygd opp tildels store og egne selskaper innen petroleum og leverandørindustri, så er Bergen hovedsaklig kun et avdelingskontor. I Bergen har man både kapital og kunnskap, men Bergen mangler et grundermiljø og kanskje også en grunderkultur?

Et illustrerende bilde er Kapitals oversikt over Norges 400 rikeste. Blant representanter fra Bergen finner man hovedsaklig kjente Bergensnavn og familier med formuer som helst går tilbake i tre generasjoner. Det er tankevekkende få nye bedrifter og tilhørende formuer som er skapt i Bergen de siste 30 årene. Dette i stor motsetning til andre byer og regioner som har en mye sterkere mobi-

« Det er tankevekkende få nye bedrifter og tilhørende formuer som er skapt i Bergen de siste 30 årene.

– Mats A. Kirkebirkeland, Politisk nestleder i Høyres Studenter

Bergen må holde på kompetente mennesker

Til tross for at Bergen kan tilby en urban livsstil og allerede innehar en betydelig ressurssterk studentgruppe i alderen 18-30, så velger mange å forlate byen ved endte studier. Det er særlig studenter innen økonomi, jus, humaniora og samfunnsvitenskap som er gjeldende på statistikken. De mest interessante og utfordrende jobbene for denne gruppen studenter ligger dessverre i Oslo. Det er klart at Oslo får mye «gratis» i det å være hovedstad, men det betyr ikke at Bergen ikke har potensial til å være like attraktiv. Strategien for Bergen må da ikke være å konkurrere med Oslo direkte. Bergens «lillebror-komplekser» ovenfor Oslo som Norges hovedstad må man legge fra seg først som sist. Hvis Bergen skal konkurrere med Oslo, må Bergen tilby jobber og muligheter som Oslo ikke kan tilby. Veien dit krever både en mental og en strukturell endring av byen og dens innbyggere.

En by med større potensial

Illustrerende nok har Bergen en samme holdning til områdene rundt byen, som mange mener Oslo har til Bergen. Til tross for at nærmest alle bergensere selv har rikelig med «strilegener», så eksisterer det fremdeles en smule arroganse og nedlatende holding til strilene og strilelandet. Denne historiske og vedvarende arven, må Bergen kvitte seg med. For det er i strilelandet rundt Bergens fremtidige mye potensial ligger.

Mens tradisjonelle «Bergensfirmaer» som Frank Mohn, Friele og Rieber og Søn blir solgt til utlandet, så blir de nye firmaene skapt i strilelandet. Næringslivet på Aus-

litet, også helt øverst på den sosiale stigen. En høy og stor mobilitetsmulighet, er et av de viktigste kriteriene for å tiltrekke seg ressurssterke og ambisiøse personer.

Bergen trenger større målsetninger

Bergen lever fremdeles litt i sin fortid. Det kan være en historisk nostalgi til tiden hvor byen var hovedstad i Norge, størst i Norden og viktig i Europa. Man tenker for mye at Bergens styrke ligger i historien, og man mangler ambisjoner og seriøse målsetninger for at byen igjen skal bli en viktig by. Bybanen er merkelig nok et illustrerende eksempel.

Med sin gjennomsnittsfart på 25-35 km/t og altfor mange stoppesteder er Bybanen i Bergen hverken fugl eller fisk, trikk eller t-bane. Den er ikke beregnet og planlagt for rask pendling med gode parkeringsmuligheter fra Bergens ytterste bydeler og flyplassen. Mens den heller ikke er en lokal trikk for sentrum og turister. Bybanen og striden rundt traseen gjennom sentrum er et klassisk eksempel på at man i Bergen først og fremst tenker som en mindre by som skal vises frem for turister og kunne ta seg en hyggelig søndagstur, og ikke som en region.

Samarbeid med omlandet er nøkkelen

Bergen bør derfor i fremtiden seriøst vurdere og legge planer for en full integrering med strilelandet rundt. Sammen vil storkommunen som i dag består av «byregionen Bergen» ha over 400.000 innbyggere, og vil i kraft av sin størrelse gi betydelig fordeler i å utvikle et større og mer dynamisk næringsliv og infrastruktur. På den måten vil

ikke særinteresser fra innbyggere i sentrum og nærheten få like stor betydning. En storkommune vil også bryte ned skille mellom byfolk og striler, og forhåpentligvis vil «gründerånden» fra strilelandet påvirke Bergen mer enn motsatt. En gang var også folk fra Fana og Åsane striler, i dag er man selvfølgelig bergensere.

Selv om mye av Bergens potensial som næringsby ligger i områdene rundt, så er det aller største potensialet en større integrasjon med fylket i sør. På samme måte som med strilelandet, har bergensere også en litt småarrogant og unødvendig rivaliserende holdning til Rogaland, og spesielt Stavanger. I motsetning til Bergen har Stavanger nemlig et yrende grundermiljø som har skapt store norske og internasjonale bedrifter. Stavanger har også i større grad enn Bergen greid å tiltrekke seg talenter som ønsker seg spennende og ofte internasjonale karrieremuligheter.

Stavangerregionen har også hatt den høyeste prosentvise veksten de siste tiårene i Norge. Selv ikke Oslo har vokst like raskt. Dette på tross av det samme «Vestlandsværet» man har i Bergen, så man kan ikke skylde på klimaet. Regionen i sør er også på nesten samme størrelse som

«Gullkysten» mellom Bergen og Stavanger er med sin teknologi og industritunge næringsliv den mest produktive, dynamiske og internasjonale regionen i Norge. Her har man muligheten til å skape en region som virkelig kunne utfordret Oslo sin plass, som Norges mest attraktive arbeidsregion. Dette ville ikke bare vært positivt for regionen, men også for Norge som nasjon.

Det er mange eksempler på nasjoner som kun har en attraktiv og dynamisk region. London, Paris og København er eksempler på hovedsteder som er så attraktive sammenlignet med resten av landet, at nasjonen selv lider av det. Samtidig har vi Tyskland med regioner og byer som Hamburg, Bayern og Ruhr-distriktet, byer i Nederland og Sveits som kontinuerlig konkurrerer om den mest attraktive arbeidskraften. Norge vil være mye sterkere med både en sterk Vestlandsregion og Osloregion, enn kun en supersterk Osloregion.

Mens Oslo kan bruke hovedstadsfunksjoner som en «hvilepute» for å tiltrekke seg næringsliv og talenter, må Bergen føre en mer aktiv og ambisiøs næringslivs- og regionspolitikk. Dette inkluderer å kvitte seg med noe av den nostalgiske historien og heller bruker histo-

« Gullkysten mellom Bergen og Stavanger er den mest produktive regionen i Norge.

– Mats A. Kirkebirkeland, Politisk nestleder i Høyres Studenter

Bergensregionen med ca. 320.000 innbyggere. Å legge til rette for en felles storregion fra Stavanger til Bergen vil skape en region på nærmere én million mennesker. Nesten på størrelse med Osloregionen. Allerede er fergefri E39 kommet godt i gang, mens det har vært luftige planer om lyntog som i praksis kunne skapt et felles arbeidsmarked.

rien til å få opp ambisjonene. Veien går mot strilelandet rundt byen og i oljefylket i sør. Dersom dette skjer, skal du heller ikke se bort i fra at flere av de mange «eksilbergensere» i Bergens største bydel Oslo, også vil vende nesen tilbake til Bergen. Ikke på grunn av familie, slekt og nostalgi, men på grunn av et meget attraktivt næringsliv og arbeidsplasser.

VEIEN TIL MER NÆRINGSVENNLIG POLITIKK

Av: John Peter Hernes

Gruppeleder i Stavanger Høyres bystyregruppe

Den nye borgerlige regjeringen har gått til valg på at de vil føre en mer næringsvennlig politikk. Noe handler om å forenkle søknadsprosesser og offentlig byråkrati. Dette er ikke så kontroversielt. Ingen vil si at de kjemper for mer byråkrati, men samtidig er det ofte slik at ønskene fra styringsivrige politikere ofte gir næringsdrivende stadig flere skjema å fylle ut. Fremover må det prioriteres hvilken informasjon det offentlige faktisk trenger og skal bruke til noe nyttig, og i tillegg sørger for at denne ikke hentes inn mer enn en gang.

Forutsigbare vilkår

Det må sies at det å være næringsdrivende eller for den saks skyld personlig skatteyder i Norge, på mange måter er utrolig mye mindre plaget med byråkrati enn det man er i mange andre land. For eksempel vil nok amerikanske skattebetalere og næringsdrivende se med misunnelse på hvor enkelt mange ting er i Norge. Her har satsingen på digitalisering, for eksempel gjennom Altinn, vært ett forbilde for mange andre land. Men slik må det også være, skal vi kunne opprettholde en høy levestandard, så må vi være mer effektive enn andre, og da er gode og effektive systemer som Altinn ett viktig virkemiddel i en internasjonal konkurranse. Her skal norske regjeringer av både rød, grønn og blå farge ha ros for en god satsing gjennom mange år.

« Den dyktige selgeren er like viktig som den dyktige ingeniøren

– John Peter Hernes,
Gruppeleder i Stavanger Høyres bystyregruppe

Dersom vi skal opprettholde en høy levestandard i Norge om 10, 30 og 50 år, så er bred enighet om viktige hovedlinjer i norsk næringspolitikk viktig. Dette fordi forutsigbarhet og stabilitet er viktig for alle som skal investere i en ny eller etablert virksomhet. Spesielt er det viktig for investeringer i alt som i utgangspunktet innebærer risiko, for eksempel investering i ny teknologi eller nye firma. Her er det slik at alle kjappe hestehandlere, der politikere endrer spilleregler raskt og uten at bedriftene blir hørt, ofte gir uheldige resultat. Det å sikre medvirkning og forståelse, for at beslutnings-

prosessen er rasjonell, kan faktisk være vel så viktig som detaljer i hva man faktisk vedtar som politikk.

Internasjonale marked

God næringspolitikk er også å arbeide for at nye og etablerte bedrifter har adgang til markeder, for å få solgt produktene sine. Når USA har vært dyktige på nyskaping med firma som Apple, Microsoft, Google, Facebook, Intel og så videre, så er ett stort hjemmemarked på over 300 millioner mennesker en viktig grunn. For bedrifter i Norge så er EØS avtalen og forholdet til EU utrolig viktig, og det samme er ett godt forhold til andre store markeder som f.eks. USA. Det går på avtaleverk, og det går på støtte til organisasjoner som INTSOK og NOR-SOK som arbeider med å skape kontaktnett inn i nye markeder. Det er eksempelvis velkjent at Norge tjener mye penger på selve produksjonen av norsk olje og gass. Mindre kjent er det at norske bedrifter eksporterer varer og tjenester til den internasjonale olje- og gassindustrien, for mer enn 200 milliarder i året. Mange av bedriftene bak denne suksessen, er små og mellomstore familieeide bedrifter som har skapt unike produkter basert på norsk kompetanse. Men det nytter ikke bare med gode produkter, man må være dyktig til å markedsføre og selge dem også. God næringspolitikk er til og med å løfte frem at den dyktige selgeren er like viktig som den dyktige ingeniøren.

Næringsvennlig skattepolitikk

Mer kontroversielt blir det når man begynner å snakke om skatt og penger som en del av næringspolitikken. Men det er en veldig viktig del av næringspolitikken, og en viktig del av det klimaet som gjør at folk har lyst til å satse på å etablere nye bedrifter, og ha lyst til å satse på å drive videre etablerte bedrifter. For eksempel har den blå regjeringen varslet at de vil trappe ned og etter hvert fjerne formueskatten. Nå er det ikke bare partiene Høyre og FrP som har gått inn for dette. Den forrige LO-lederen Roar Flåten og tidligere næringsminister fra Ap, Trond Giske, har tatt til orde for det samme. Det fremstår imidlertid som at behovet for billige retoriske poeng prioriteres foran en næringsvennlig politikk av Arbeiderpartiet. Det blir viktigere for venstresiden å holde på de ideologiske trossetningene, enn å få til en næringspolitikk som skaper flere norske arbeidsplasser og sikrer hovedkontor i Norge.

Det å fjerne formueskatten angripes derfor ut fra at det er en «skattelette for de rike», eller «skattelette for de rikeste». Og det er jo selvsagt mye rett i det. Å fjerne formueskatt vil jo si at de som har mye formue, det vil si eier mye, skal betale mindre skatt basert på verdien av det de eier. At den som er rik skal betale mer skatt enn den som er mindre rik, er jo et prinsipp det ikke er lett å være uenig i. Ideen om progressiv beskatning har man i store deler av verden, men likevel så har formueskatt blitt ett ganske særnorsk fenomen. Er folk i andre land gladere i de rike, eller dummere enn oss nordmenn?

En urettferdig skatt

Jeg har personlig arbeidet for en av de dyktige rogalandske gründerne som begynte i en kjeller, og som gjennom medgang og motgang bygget opp det som etter hvert ble flere bedrifter med hundrevis av arbeidsplasser og store ringvirkninger, for lokal og nasjonal verdiskaping. Han mente at skatt er noe man skal betale, og at Norge er et godt land å bo i, så det å betale ganske mye i skatt er helt greit. Men formueskatten hatet han. Hvorfor? Jo, fordi det spesielle med formueskatt er at det er en skatt på det å eie i seg selv. Man beskattes uavhengig av formuens avkastning og uavhengig av forbruk på for eksempel biler, båter eller andre kjekke ting. For ham som gründer som hadde bygget opp ett firma gjennom mange år, uten å ta ut mer enn en normal lønn til seg selv, så opplevde han at det å børsnotere og slik få frem en verdi på selskapet (og samtidig kunne skaffe penger til å finansiere vekst og flere arbeidsplasser), var som å få vite at ett bilde du har hatt hengende i stuen i 30 år viser seg å være malt av Picasso. Plutselig er bildet verdt kanskje 50 millioner. Det er det samme bildet som det du hadde før, og du har ikke solgt det og har heller ikke tenkt å gjøre det. Men siden bildet er verdt 50 millioner så har du plutselig fått en stor formue som du skal betale formueskatt av. Hvor skal du få penger til å betale? Du har ikke mer penger, og du kan ikke klippe biter av bildet og bruke det til å betale formueskatt. Enten må du ta opp lån, eller så må du selge hele bildet. Slik var det også å være gründer og være eier i ett firma som over natten hadde fått en mye større skattemessig verdi. Skal man som eier betale formueskatt så må man på en eller annen måte ta penger ut av firmaet for å betale denne skatten, eller så må man selge hele firmaet.

Så formueskatt er en skatt som rammer gründerne som får en høy verdi på firmaet sitt, men gjerne er i en situasjon der de knapt tar ut lønn. Og det rammer dem som gjerne vil drive ett familiefirma på Sunnmøre, og ha hovedkon-

tor, eierskap og beslutningene der istedenfor i London. Siden utenlandske eiere ikke betaler formueskatt, så er det mer lønnsomt for dem å eie bedrifter i Norge enn det er å være norsk eier. Og alle vet at de viktigste beslutningene tas der eier og hovedkontor sitter.

Det som nesten er pinlig, er at formueskatt i stor grad betyr skatt på det å faktisk drive en aktiv virksomhet i Norge. Hvis man i stedet selger hele firmaet til en utenlandsk kjøper (som ikke betaler formueskatt) og casher ut verdien, så er det ingen problem å være akkurat like rik, men plassere pengene på en måte som gjør at man «tryller vekk» den skattemessige formuen og betaler null i formueskatt.

Ny modell for beskatning av formuer

Her ligger kanskje noe av nøkkelen til å vri også skattepolitikken til å bli mer næringsvennlig, men samtidig sørge for at de som har god råd også betaler en skatt som

« Formueskatt er blitt et ganske særnorskt fenomen.

– John Peter Hernes,
Gruppenleder i Stavanger Høyres bystyregruppe

står i forhold, og ikke minst at den som tar ut penger til privat forbruk betaler en skatt som virker rettferdig. Så hvis vi definerer at det å drive gründervirksomhet og bedrifter som sysselsetter mange, og ikke minst har norsk eierskap og norsk hovedkontor, er god næringspolitikk. Da kan man trygt ta vekk formueskatt på verdier som ikke tas ut, men er såkalt arbeidende kapital. Videre kan man stramme inn på skatleggingen av eiendomsinvesteringer, som i dag er en enkel måte å «trylle vekk» formue på. Man kan ta bort det såkalte skjermingsfradraget på utbytte. Det er helt greit å ta ut penger til privat forbruk fra et selskap man eier, men hele beløpet skal det i så tilfelle betales skatt av.

Til syvende og sist består god næringspolitikk faktisk også av noe så banalt som å snakke positivt og troverdig om gründerne. Til og med bør vi kunne berømme dem som virkelig lykkes kommersielt og faktisk blir rike. Det er nemlig de som satser fremtiden på å eie og drive virksomhet i Norge som bygger landet, skaffer skatteinntekter og sikrer vår fremtidige konkurransekraft.

Vil du bli medlem av Høyres Studenter?

Send: «HS + epost + fødselsdato +
lokalforening» til **2160**
Medlemskapet koster 100 kr pr år.

MENINGER

BEHOVSPRØVING FOR ENHVER PRIS?

Heidi Fuglesang
Leder Høyres Studenter

I debatten om en bærekraftig velferdsstat dukker ofte forslaget om mer behovsprøving opp. Lederne av de fire borgerlige ungdomspartiene har blant annet foreslått å behovsprøve barnetrygden. Behovsprøving kan virke som en god og enkel løsning for å senke utgiftene til velferdsstaten, samt å motvirke forskjeller i samfunnet. Realiteten er at stor grad av behovsprøving kan føre med seg langt mer negative konsekvenser.

Debatten om behovsprøving er langt mer enn en diskusjon om barnetrygden skal være forbeholdt de med lav inntekt eller alle. Hvis man ser litt større på det handler det om hva velferdsstaten skal være. Bør vi ha en velferdsstat som skal gi likt tilbud til alle, om alt, uansett størrelsen på lommeboken eller behov? Eller bør velferdsstaten være et sikkerhetsnett for den som trenger det mest; en minivelferdsstat som kun støtter de svakeste?

Den norske velferdsstatens universelle velferdstilbud er noe av årsaken til at vi gang på gang blir kåret til et verdens beste land å bo i av FN. Samtidig ser vi at våre gunstige velferdsordninger snart vil resultere i et underskudd i statsbudsjettet. Økt kvalitet på velferdstilbudet, kombinert med endret demografisk sammensetning, er medvirkende til at vi innen 2025 vil oppleve at offentlige kostnader er større enn inntektene. Det fremgår av perspektivmeldingen som ble lagt frem i fjor. Det er åpenbart at utgiftene til velferd må senkes. Spørsmålet er om behovsprøving er riktig metode.

Mister legitimitet hos skattebetalerne

For at velferdsstaten skal kunne fungere er den helt avhengig av legitimitet hos befolkningen. Velferds-

budsjettet bestemmes gjennom politiske valg, og disse valgene blir gjort av politikere som velges av befolkningen. Det er altså majoriteten av det norske folk som indirekte bestemmer hvilket velferdstilbud vi skal ha. I et system med behovsprøving kan det velferdsbudsjettet som oppnår støtte fra majoriteten av velgere, bli så lavt at de fattige får minimalt selv når de får alt. Årsaken til dette er at majoriteten av befolkningen ikke tror at de vil komme i en situasjon hvor de vil kvalifisere til støtte. De vil derfor ikke støtte opp om og betale for kostbare støtteordninger som kun et mindretall av befolkningen drar nytte av. Med mer universelle ordninger kan majoriteten av velgere selv tjene på mer sjenerøse overføringer som også kan gi mer til de fattigste.

I tillegg er legitimitet og tillitt hos befolkningen avgjørende for et fungerende skatte- og avgiftssystem. Dersom befolkningen føler at de ikke får tilstrekkelig igjen for det de betaler inn til staten vil det kunne medføre at flere velger å arbeide mindre, arbeide svart eller på annen måte prøver å unngå å betale skatt på varer eller kapital. I et samfunn hvor de aller fleste velferdsordningene er forbeholdt de uten jobb eller med liten inntekt vil det være vanskelig å pålegge de som tjener mest en høy skattebyrde.

Motvirker økt arbeidslyst

Dess flere velferdsordninger som er behovsprøvd, dess mer mister den enkelte når den går over grensen for å kvalifisere til støtte. Det kan føre til at de som ligger tett oppunder denne grensen unngår å arbeide mer, eller i det hele tatt gå ut i arbeid, fordi de risikerer å ende opp med totalt sett mindre. Støtteordninger som egentlig skal mot-

Foto: Ryzhov Sergey | Dreamstime

virke fattigdom og ulikheter i samfunnet vil da kunne føre til at folk velger bort arbeid og økt inntekt. Dette er et steg i helt feil retning i arbeidet mot utenforskap.

Økt byråkrati

Dersom flere velferdsordninger skal behovsprøves vil det kreve økte ressurser til søknadsbehandling og kontrolltiltak. Ulike støtteordninger vil ha forskjellige målgrupper og derfor ha ulike krav, som igjen krever egen søknadsbehandling og utregning. I tillegg vil det alltid være behov for kontrolltiltak for å sikre at det kun er de som kvalifiserer for støtteordningen som mottar den. Etter at Storbritannia innførte behovsprøvd barnetrygd i fjor har de ansatt over 1000 flere personer i call-sentre. De har i oppgave å ringe rundt til barnefamilier som kvalifiserer til barnetrygd for å kontrollere om det de har oppgitt av inntekt, samboerforhold og andre krav stemmer.

En del av løsningen

Alt dette er ikke ment som en argumentasjon mot behovsprøving generelt. Behovsprøving kan være rett me-

disin for å få enkelte velferdsordninger til å fungere bedre. I likhet med ungdomspartilederne er jeg enig i at blant annet barnetrygden burde blitt behovsprøvd. Vi bruker omtrent 18 milliarder kroner i året på en støtteordning som de aller fleste hadde klart seg fint uten, men som samtidig ikke er god nok for de som trenger den mest. Ved å øke og behovsprøve barnetrygden ville det blitt en billigere, men samtidig mer effektiv, støtteordning.

Det er når summen av behovsprøvd støtte blir så stor at den mister legitimiteten hos befolkningen, eller fjerner incentiver for å jobbe mer, at vi får et problem. For da vil ikke lenger velferdsordningene være med å hjelpe de mest vanskeligstilte i samfunnet. Tvert imot vil de heller opprettholde forskjellene og lage et mer todelt samfunn. Det er derfor viktig at når vi nå sakte men sikkert omformer velferdsstaten i en mer bærekraftig retning at behovsprøving ikke blir eneste medisn, men en del av et sammensatt system. Sammen med økt bruk av egenandeler, effektivisering av velferdsordninger og reformering av pensjonssystemet, kan behovsprøving av enkelte støtteordninger være med å sikre fremtidens velferdsstat.

« Behovsprøving av flere velferdsordninger vil kreve økte ressurser til søknadsbehandling og kontrolltiltak

– Heidi Fuglesang, Leder Høyres Studenter

FÅ FOLK I ARBEID

Katrine Skotnes

organisatorisk nestleder HSB

Vi står i dag ovenfor store utfordringer når det kommer til hvordan vi skal sikre en bærekraftig velferdsstat i fremtiden. Om få år kan det norske statsbudsjettet gå i minus, og dette må vi ta på alvor.

«Få folk ut i arbeid!» - dette var løsningen nestlederen i LO, Hans Christian Gabrielsen hadde, da han i en tale for kort tid siden snakket om velferdsstatens utfordringer. Det er ikke lenger kun ungdomspartiene som tar fremtidens velferdsstats på alvor, vi blir stadig flere. Om LO har de rette løsningene på utfordringene kan nok diskuteres, men de har i alle fall innsett at en av de viktigste oppgavene for å sikre en bærekraftig fremtid for Norge, er å få folk ut i arbeid. Dessverre ser vi i dag utviklingen av en trend hvor flere og flere havner utenfor arbeidsmarkedet, og denne trenden må vi snu.

Et for godt velferdssystem

For å få folk ut i arbeid, så må vi ha et system hvor staten legger opp til at hver enkelt skal bidra så mye som

mulig. I dag har vi en stat som appellerer til lediggang gjennom svært gunstige velferdsordninger. Videre ser vi hos mange unge og middelaldrende en fallende arbeidsmoral. Vi har skapt et velferdssamfunn hvor det for mange rett og slett ikke lønner seg å jobbe, og hvis slike incentivsystemer er der lenge nok, så endrer dette også arbeidsmoralen til folk. Vi må ha et velferdssystem som gjør at det lønner seg for alle å jobbe.

Ingen land i verden har en større utfordring enn Norge med folk i arbeidsfør alder, som likevel står utenfor arbeidslivet. Dette til tross for at vi har en befolkning som objektivt sett er blant verdens friskeste. Likevel er det ikke et eneste land i verden der en så stor andel av befolkningen får en eller annen diagnose. Det samlede antall timer som nordmenn er i arbeid har så vidt gått opp siden 1950, til tross for at vi da bare hadde 3 millioner innbyggere. Med andre ord: Stadig flere mennesker jobber stadig mindre.

Vi må tilbake til arbeidslinja

Av en eller annen grunn har det blitt en slags enighet blant venstresiden i Norge at det er «snillere» å la folk gå på støtteordninger, enn å oppfordre dem til å jobbe. Ja, de som trenger det skal få sin trygd og sine sykepenger, og de skal på ingen måte skamme seg over det. Men alle som er i stand til å jobbe, må oppfordres til nettopp dette. Det er ikke snilt å gi opp folk, ved å si at de ikke trenger å bidra. Det som er snilt er å legge opp til alle som kan bidra, skal få muligheten til å gå på jobb, for å skape verdier for dem selv, deres familier, og for hele samfunnet.

Når vi ser at Norge i dag har alt for mange utenfor arbeid, er det viktig at vi selv tar ansvaret for dette. Det er vi politikere som har skapt et system som ikke fungerer, og det er de norske velferdsordningene som har feilet. Det er vi som har skapt et system som har endret den norske arbeidsmoralen, istedenfor å skape et samfunn hvor vi er sikret at alle er innstilt på å jobbe.

Sykelønnsordningen må endres

I dag er tilsammen rundt 20 prosent av den norske befolkningen i arbeidsfør alder, på en eller annen form for trygd. For mange av dem som ender opp som varig uføretrygdet, starter prosessen med sykmelding. Du har også kun 50 % sannsynlighet for å komme tilbake i arbeid, hvis du har vært borte fra arbeidet i seks måneder. Norge er det eneste landet i verden som gir full sykelønn fra første dag. Norge har også verdens høyeste sykefravær, om lag 40 % høyere enn Sverige som ligger på 2.plass.

Er vi nordmenn virkelig så mye sykere enn svenskene? Dette er et klart signal om at vi må endre hele det norske velferdssystemet. Vi er nødt til å gå fra å ha gunstige velferdsordninger, til ikke fullt så gunstige velferdsordninger. Grunnlaget for borgerlig politikk må være at det alltid skal lønne seg å jobbe.

Det er interessant å se hvordan nordmenn av alle politiske farger kjemper mot Oslo-OL, da de sier at dette engangsbeløpet på ca. 30 milliarder heller bør brukes på viktigere oppgaver. Merk deg da et selv et moderat kutt i sykelønnen vil gi årlige innsparinger på minst 10 milliarder for Norge. Et slikt kutt kan enten gi hver arbeidstaker 4000kr mindre i skatt per år, eller så kan man virkelig få frigjort midler til viktige fremtidssatsinger som infrastruktur og forskning.

Det blir stadig færre arbeidstakere per person som står utenfor arbeidslivet. Samtidig ser man at innenfor mange yrker har vi i Norge mangel på arbeidskraft. Velferdsstatens fremtid avhenger også av å ha nok hender i helse- og omsorgssektoren når befolkningen blir eldre. Dette er også en viktig grunn til at vi ikke lenger kan overse at stadig flere mennesker faller utenfor arbeidsmarkedet.

Arbeid er grunnlaget for all den velferden vi har i landet vårt i dag. Hvis vi ikke snart setter i gang med å ta velferdsstatens utfordringer på alvor, så vil det ikke lenger eksistere noen velferdsstat slik vi en gang husket den, når neste generasjon kommer etter oss.

« Vi må ha et velferdssystem som gjør at det lønner seg for alle å jobbe.

– Katrine Skotnes, organisatorisk nestleder HSB

facebook.com/hsfbergen

@hsfbergen

Vil du også engasjere deg i byens største, eldste og beste politiske studentorganisasjon? Høyres studenter i Bergen er en aktiv organisasjon for deg som ønsker utfordringer, nye venner, og en mulighet til å skape Høyres politikk for fremtiden. Meld deg inn i dag!

Meld deg inn i Høyres Studenterforening i Bergen via www.hoyrestudent.no eller www.hsfbergen.no

Hva skjer?

Ultimo august – 7-pubstur med HSB
08.september – Konservativ Aften (Maos Lille Røde)
11.september – Bedriftsbesøk med smaksprøver på Hansa Borg Bryggerier
20.september – Hele Bergen Høyres Kick Off med Erna Solberg
29.september – Konservativ aften med Jens Frølich Holte
Oktober – Konservativ aften om byutvikling med Dag Skansen m.fl.
Oktober – Bedriftsbesøk på Håkonsvern Marinebase
Oktober – Konservativ debatt om justis
November – Konservativ debatt om narkotikapolitikk

Høstkonferanse på NHH med flere store navn vil arrangeres i løpet av høsten

Omtrent annenhver mandag vil det bli arrangert konservativ aften på Maos Lille Røde, klokken 18 på Det Akademiske Kvarter. Event med annonsering av innleder kommer 1-2 uker i forkant på vår facebookside.

Videre blir det flere ganger i semesteret avholdt sosiale arrangementer som bl.a. tapaskvelder og fester.

Inntil tippemonopolet fjernes har Høyres Studenterforening i Bergen blitt grasrotmottaker. Ved å registrere HSFB som din grasrotmottaker vil 5 % av innsatsen i dine spill gå direkte til HSFB.

Støtt derfor HSFB i dag med din grasrotandel på en av følgende måter:

- 1) Send SMS: GRASROTANDELEN 995334895 til 2020 (gratis tjeneste)
- 2) Internett: Registrer HSFB som mottaker på grasrotandelen.no eller via norsk-tipping.no
- 3) Kommissjonær: Registrer HSFB som mottaker via vårt org. nummer 995334895

GRASROTANDELEN